

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A megújított lisszaboni stratégia külső dimenziója

(saját kezdeményezésű vélemény)

(2010/C 128/08)

Előadó: Luca JAHIER

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2009. február 26-án az Eljárási Szabályzat 29. cikkének 2. bekezdése alapján úgy határozott, hogy saját kezdeményezésű véleményt dolgoz ki a következő tárgyban:

A megújított lisszaboni stratégia külső dimenziója.

A bizottsági munka előkészítésével a „Gazdasági és Monetáris Unió, gazdasági és társadalmi kohézió” szekciót (a Lisszaboni Stratégia Megfigyelőközpontját) bízták meg.

Tekintettel a munka sürgősségére, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2009. november 4–5-én megtartott, 457. plenáris ülésén (a november 4-i ülésnapon) Luca JAHIER-t kinevezte főelőadóvá, majd 177 szavazattal 1 ellenében, 7 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1. A lisszaboni növekedési és foglalkoztatási stratégia menetrendje az új évtizedre vonatkozó, jelentős átdolgozás tárgya, amely átdolgozás a külső dimenzió megvizsgálását is magában foglalja.

1.2. Európa jóléte főleg a világ többi részére való nyitottságának köszönhető. Gazdasági előnyökről van szó, de kulturális és ismeretekre vonatkozó cseréről is, valamint az európai értékek világszerte történő elismeréséről. Az EU az áruk és szolgáltatások első számú exportőre és importőre, második a világon a közvetlen külföldi befektetések forrását és rendeltetési helyét tekintve, a világ legjelentősebb segélyfolyósítója, a második legfontosabb nemzetközi fizetőeszköz birtokosa. Az EU-nak ezért geostratégiai érdeke külső menetrendjének kialakítása, amely ösztönzi és tiszteletben tartja 500 millió lakosának érdekeit, de segít a globális problémákkal való szembenézésben és hozzájárul a magas normák kialakításához a globalizáció irányítása tekintetében.

1.3. Az elmúlt évtizedben fontos prioritás volt egy kiegyensúlyozott és igazságos többoldalú megállapodásra való törekvés, amely a kereskedelem további liberalizációjára, a piacok fokozatos megnyitására irányul jogszabályi keretek között. Mindenekelőtt a 2007-es *Global Europe* kezdeményezés kapcsolódott konkrétan a megújított lisszaboni stratégiához.

1.4. A kihívások, amelyek főleg az új világhatalmak megjelenéséből, valamint a nemzetközi pénzügyi és gazdasági válságból adódnak, világosabban megmutatják a globalizáció új geopolitikai jellegét, ezáltal pedig annak szükségességét, hogy Európa új, átfogó, koherensebb és hatékonyabb külpolitikai stratégiát alakítson ki. Európának új jövőképre van szüksége globális szerepével kapcsolatban, amely egyrésztől összhangban van geostratégiai helyzetével, amely történelmi és földrajzi körülményeiből, a nyersanyagellátás és energetikai ellátottság biztonságából és az új, még szegény piacok fejlődéséből adódik; másrésztől pedig számításba veszi képességét a globális problémákkal való szembenézésre,

amilyen a biztonság, az éghajlatváltozás, a szegénység, vagy a nemzetközi migráció, és megoldja ezeket azáltal, hogy fejleszti saját szociális piacgazdaságának sikeres értékeit, amelyeket egyéb-iránt világszerte élénk érdeklődés kísér.

1.5. Megfelelő európai uniós cselekvési tervet kell kidolgozni, melynek célja az európai térség és az európai szerep kialakítása és fejlesztése a globalizáció új összefüggésében az alábbiak révén:

- az EU külpolitikáinak, valamint a többi politika külpolitikai aspektusainak fejlesztése strukturális logika alapján, megerősítve ezzel az átfogó koherenciát és egységesebbé téve a tagállamok cselekvéseit,
- a piacok kiegyensúlyozott nyitottságának megteremtése a dohai forduló befejezése és a strukturális párbeszéd előnyben részesítése által a saját kiemelt partnerekkel,
- a saját nemzetközi normatív szerep kialakítása, ily módon a jogok védelmén alapuló nemzetközi politika követése,
- az euró nemzetközi dimenziójának erősítése,
- a gazdasági fejlődés és növekedés számára különösen előnyös fejlődési övezet – amelyet Euro–Afrika kölcsönös fejlesztési szövetségnek nevezhetnénk – létrehozására vonatkozó célkitűzés követése, amelyhez hozzátartozik az Európai Unió bővítésének gyors megvalósítása, az európai szomszédsági politika és a megerősített partnerség Afrikával.

1.6. Az EU e cselekvési tervének profilját és összhangját hangsúlyosabbá tenné, ha az Európai Unió terveinek megfelelően fokozatosan szélesebb külpolitikai kontextus alakulna ki.

1.7. A lehető legjobb fejlődés és a széles körű politikai konszenzus biztosítása érdekében, külső menetrendjének eme összetett és határozott perspektívája tekintetében az EU-nak határozottan meg kellene erősítenie a szociális partnerek és a civil társadalmi szervezetek szerepét mind az Európai Közösségben, mind a harmadik országokban.

1.8. Az EGSZB minden olyan eszközzel rendelkezik ahhoz, hogy egyre nagyobb szerepet játszhasson a részvételi nyomonkövetési rendszerek, valamint a civil társadalom aktív bevonását célzó rendszerek megerősítésében és fejlesztésében a világ majdnem minden részében. Ez egyébiránt az európai szociális modell olyan megkülönböztető jegye, amelyet világszerte nagyra értékelnek.

2. Bevezetés

2.1. Európa ma a legelső nemzetközi gazdasági hatalom, 500 millió lakos átfogó belső piaca, példa nélküli kereskedelmi nagyhatalom és az euró által a második legfontosabb nemzetközi fizetőeszköz birtokosa. Az EU számára a nyerő-nyerő helyzet megteremtése a nemzetközi kapcsolatok területén nemcsak a súlyából adódó felelősség felvállalását jelenti, hanem a külső – gazdasági és geostratégiai – érdekek fejlődésének biztosítását is, amelyek elsőrendű fontosságúak a saját modell sikere szempontjából, amely a világon a legnyitottabb, és amely a legmagasabb társadalmi és környezetvédelmi normákkal rendelkezik.

2.2. **A tartós növekedés, a minőségi foglalkoztatás és a fenntartható fejlődés biztosítása érdekében** – amelyek a lisszaboni stratégia célkitűzései – így egyre szükségesebb, hogy az EU erősítse meg nemzetközi menetrendjét.

2.3. A 2000-es lisszaboni menetrend és annak 2005-ös átdolgozása után csak 2007-ben merült fel a külső dimenzió kérdése. A 2008. tavaszi Európai Tanács következtetéseiben a következőket írják: „Az EU-nak ezért folytatnia kell azon törekvéseit, amelyek a globalizációt a megújult lisszaboni stratégia külső dimenziójának megerősítése révén kívánják alakítani.”⁽¹⁾

2.4. A következtetések a következő fontos területeket emelik ki:

- *a szabad kereskedelem és a nyitottság támogatása, valamint törekvés arra, hogy az EU e területen továbbra is az élen járjon,*
- *a többoldalú kereskedelmi rendszer javítása, a dohai fejlesztési fordulóban elérendő ambiciózus, kiegyensúlyozott és átfogó megállapodásra való törekvés folytatása révén,*
- *ambiciózus kétoldalú megállapodások kötése a fontos kereskedelmi partnerekkel, és a szomszédos és tagjelölt országokkal való integrációra irányuló erőfeszítések fokozása egy közös gazdasági térség kialakítása révén,*
- *az energiához és a stratégiai fontosságú nyersanyagokhoz való megbízható hozzáférés biztosítása,*
- *a jelenlegi gazdasági kapcsolatokat megerősítése, valamint kölcsönösen előnyös stratégiai partnerség kiépítése a feltörekvő gazdasági hatalmakkal, a tisztességes verseny keretében,*
- *a szabályozási együttműködésnek, a szabványok konvergenciájának és a szabályok egyenértékűségének megerősítése, továbbá a szellemi tulajdonjogokkal kapcsolatos érvényesítési rendszer termékhamisítás elleni hatékonyságának javítása.*

(1) A 2008. március 13 – 14-i elnökségi ülés következtetéseinek 12.pontja.

2.5. Az EU külső tevékenységének eszközeiről szóló közelmúltbeli vita végül a következőket irányozta elő⁽²⁾:

- **szélesebb körű megközelítés** az EU külső tevékenységével kapcsolatban, amely összefogja a közös kül-és biztonságpolitikára vonatkozó tevékenységet, a kereskedelmet, az együttműködési politikákat és az EU belső szakpolitikáinak külső hatását⁽³⁾,
- Az **európai együttműködési és fejlesztési programok** új generációját, amelyek az „európai konszenzuson”⁽⁴⁾, valamint a 2007. novemberi új EU–Afrika partnerségen alapulnak⁽⁵⁾,
- új megközelítés a **kereskedelempolitikákban**, amely hangsúlyt helyez a kétoldalú és a regionális tárgyalásokra.

3. Külső dimenzió, amely már létezik...

3.1. **A legutóbbi évtized prioritása egy ambiciózus többoldalú, kiegyensúlyozott és igazságos megállapodásra való törekvés volt, amely a kereskedelem további liberalizációjára,** az európai vállalkozások versenyterületeinek növelésére irányult, új lehetőségeket teremtve a növekedés és a fejlődés számára.

3.2. A Kereskedelmi Világszervezet (WTO) döntő fontosságú szereplőként ismerték el a kereskedelem bővítése szempontjából a szabályozott rendszeren és a többoldalú kereten belül. **A dohai fejlesztési menetrend** jelentős prioritás volt az Európai Bizottság számára.

3.3. A dohai tárgyalások egyik nehézsége, főként a 2006. júliusi patthelyzet arra sarkallta az EU-t, hogy teljes körű felülvizsgálatot végezzen, az Európai Bizottság *Globális Európa: nemzetközi versenyképesség – Hozzájárulás az EU növekedési és munkahelyteremtési stratégiájához* című közleményének Tanács általi 2007. áprilisi jóváhagyásával⁽⁶⁾.

3.4. A javasolt stratégia, amely kapcsolódik a 2005-ös megújított lisszaboni stratégiához, emlékeztet az egyre globálisabb és integráltabb külső kereskedelmi politikára irányuló általános célkitűzésre – melynek célja az új befektetések és partnerségek vonzása, valamint a világszerte egyre nyitottabb piacok biztosítása –, és megerősíti azt. A többoldalú tárgyalások klasszikus és kiemelt fontosságú eszköze mellett kétoldalú és regionális szerződések⁽⁷⁾ új generációját irányozza elő, folytatva a nem tarifális jellegű és normatív korlátozások leépítésére, valamint szabályozások fokozatos és alapvető összhangjára való törekvést.

(2) Maria João Rodrigues: Europe, Globalisation and the Lisbon Agenda Institute for Strategic and International Studies, 2009.

(3) COM(2006) 278 végleges és COM(2007) 581 végleges.

(4) COM (2005) 311 végleges.

(5) HL C 77., 2009.3.31., 148. o.

(6) COM (2006) 567 végleges.

(7) Ez utóbbiak, melyeket egyébiránt az AKCS országokkal kötött Cotonou-i Megállapodás is tartalmaz, 6 gazdasági partnerségi szerződés megkötését irányozzák elő regionális szinten.

3.5. A lisszaboni stratégia külső aspektusairól szóló, 2008. decemberi közleményében ⁽⁸⁾ az Európai Bizottság megerősítette a kereskedelmi tárgyalások újraindítására és a szabályozási együttműködés, valamint a piacokhoz való hozzáférést szolgáló partnerség ösztönzésére vonatkozó célkitűzését.

3.6. Az EGSZB két véleményt is kibocsátott ebben a tárgyban ⁽⁹⁾, melyekben a következőket emelte ki:

- a dohai forduló befejezése marad a stratégiai prioritás, amelynek keretében a kétoldalú tárgyalások hozzáadott értékhez vezethetnek,
- nagyobb figyelmet kell fordítani a piacok bizonyos területek és lakosok felé történő megnyitásával járó negatív következményekre, vagyis kiemeltebbben kell kezelni a társadalmi igazságtalanságot és a tisztességes munka ösztönzését,
- a kétoldalú tárgyalások során is figyelembe kell venni olyan, egyre jelentősebb nemzetközi szempontokat, mind a környezetvédelmi, az energetikai, a kulturális, a bevándorlókkal, illetve a globális kormányzással kapcsolatos kérdések.

4. ... de még távolról sem megfelelő

4.1. Új kihívások

4.1.1. Az EU új kihívások előtt áll, melyek:

- a fejlődő országok jelentette növekvő konkurencia és az ázsiai nagyhatalmak növekedése,
- az éghajlatváltozás és az energia,
- az EU 27 tagállamra történő bővítése és a szomszédos országok,
- az élelmiszerválság újbóli megjelenése,
- a globalizáció egyre hangsúlyosabb geopolitikai jellegének észlelése, amely már élesen elválik annak gazdasági dimenziójától,
- végül pedig a nemzetközi pénzügyi és gazdasági válság kirobbanása.

4.1.2. Ezek a kihívások **koherensebb és hatékonyabb külső gazdasági stratégia kialakítását teszik szükségessé** az EU gazdasági súlya és a globalizáció összetett és kiterjedt dinamikájára gyakorolt, jelenleg még túl gyenge befolyása között fennálló növekvő szakadék áthidalása végett. Ezzel egyidejűleg sikeresen meg kell védenie saját érdekeit, valamint a saját értékeinek kifejezésére szolgáló területet

⁽⁸⁾ COM (2008) 874 végleges.

⁽⁹⁾ HL C 175., 2007.7.27., 57. o. és HL C 211., 2008.8.19., 82. o.

4.1.3. A pénzügyi és gazdasági világválság következményei kétségkívül még 2010 után is érezhetőek lesznek. A nemzetközi kérdés súlya és annak irányához való hozzájárulás módozatai meghatározóak lesznek bármely jövőbeli növekedési és foglalkoztatási stratégia szempontjából a világ bármely részén. Az, ahogyan az egyes régiók állást foglalnak ebben a folyamatban, kiemelt jelentőséggel bír majd mindegyikük, illetve az egész világ jövőjének szempontjából is. Ez főként Európát érinti, amely, mivel a világ legnyitottabb kereskedelmi térsége, a többi szereplőnél jobban függ az importtól és az exporttól.

4.1.4. Az említett, folyamatban lévő válság egyértelműen túlhaladottá teszi a **nemzetközi munkamegosztás célkitűzését**, amely a legjelentősebb feltörekvő országok számára tartotta volna fenn az alapvető termékek, illetve feldolgozóipari termékek előállítását, valamint az áron alapuló versenyt, míg az európai országokat és a többi jelentős fejlett országot a nagy hozzáadott értéket termelő, főként kutatáson, innováción, szolgáltatásokon és képzett munkaerőn alapuló tevékenységek felé irányította volna.

4.1.5. A BRIC-országokban (Brazília, Oroszország, India és Kína) megfigyelhető, a gazdaság dinamikáját érintő új jelenségek, mint a szabadalmak számának növekedése, az Európából kiinduló, közvetlen külső befektetések (IDE) súlya, vagy a fejlődő országokból Európába irányuló közvetlen külső befektetések növekedése, illetve az OECD-n kívülről érkező nemzeti vagyonalapokkal kapcsolatos új jelenség gyors változások előjelei a nemzetközi gazdasági szerkezetben, amelyeket Európának megfelelő módon kezelnie kell.

4.1.6. Végül pedig a szintén az innovációs és tudásalapú stratégián alapuló platformok újabb keletű kialakulása a világ más területein azt jelzi, hogy a gazdasági válságból kivezető utak a jövőben egy kidolgozottabb forgatókönyvhöz vezethetnek, amely magas szinten integrált és kölcsönösen magasabb belső versenyképességgel rendelkező regionális blokkokon alapul, melyek a munkamegosztás és a gazdasági-társadalmi egyensúly új formáit hozhatják létre.

4.2. Innovatív és ambiciózus kihívás

4.2.1. **Az EU már többször bizonyította**, hogy békés eszközökkel és a tárgyalások útján kialakított konszenzus eszközével képes hatékonyan fellépni a nemzetközi kontextusban, ahol mindig más és egyre különbözőbb szereplők vannak jelen, és esetenként döntő módon képes hozzájárulni a világ jelentős részének jólétéhez (lásd az AKCS-országokkal folytatott harminc éves együttműködést és az Európai Unió bővítési politikáját).

4.2.2. Az EU emellett hozzájárult a regionális és ágazati megállapodások, valamint az általános együttműködés igen összetett keretének létrehozásához. Ez történt a múltban az WTO tárgyalási keretével kapcsolatban, illetve történt ma a G8/14-el és a G20-al kapcsolatos új folyamat tekintetében, egy szigorúbb szabályozási keret újbóli meghatározása és a nemzetközi finanszírozási eszközök érdekében, beleértve az IMF és a Világbank szerepét.

4.2.3. **A külső dimenzió megvitatásának kerete**, amelynek tárgya eredetileg a kereskedelempolitika volt, később pedig az energetikai és az éghajlattal kapcsolatos kihívások, jelenleg egyre több területre terjed ki, mint a bevándorlási politika és a globalizáció dimenziója a szociális területen (az alkalmazkodást elősegítő alapok, a munka alapvető normái), a környezetvédelem (Kiotói Jegyzőkönyv, fenntartható gazdaság), az ipar (szellemi tulajdon, nemzeti vagyonalapok), a politika (az EU bővítése és szomszédsági politikák) és a diplomácia. Gondoljunk az európai biztonság- és védelempolitika hatásának tükrében az EU nemzetközi szerepének növekedésére, a stratégiai jelentőségű javak és érdekek kérdésének bevonására esetleges bevonására az európai biztonsági stratégiába, ahogyan azt más, hagyományos, illetve felmerülő gazdasági világhatalmak is teszik.

4.2.4. **Az előbbiekből egyértelműen kitűnik, hogy mindezeket a dimenziókat egyre nehezebben lehet bevonni a lisszaboni stratégiába** – ha nem akarjuk, hogy az elveszítse eredeti jellegét.

4.2.5. **Mindazonáltal az említett dimenziók egyre meghatározóbbnak tűnnek** pont annak a célnak az elérése szempontjából, amely miatt a stratégia létrejött, vagyis a globalizációs folyamatokra adott európai válasz megteremtésére.

4.2.6. Másrészt az EU külső politikáinak nagy része **konzolidált és magas integrációs szintű gyakorlatokon** alapul. Ezek közösségi politikák, illetve az EU és a tagállamok közös politikái. Lehet, hogy az említett politikák még nincsenek kellőképpen összehangolva egymással, vagy nem rendelkeznek átfogó stratégiai látásmóddal, de képesek fejlődni, és hatásuk nem elhanyagolható – mindenképpen nagyobb, mint az egyes tagállamoké, illetve az Európai Unió más belső politikáié.

4.3. Az Európai Unió megújult külső stratégiája felé

4.3.1. Így tulajdonképpen inkább egy „**2010 utáni európai globalizációs stratégia külső komponenséről**” beszélhetünk, amelyet szorosan összehangolnak és összevonnak a belső komponenssel, vagyis a jelenlegi növekedési és foglalkoztatási lisszaboni stratégia továbbfejlődésével, azonban **nagyobb autonómiával és új, meggyőzőbb stratégiai irányultsággal rendelkezik** ⁽¹⁰⁾.

4.3.2. **Európának új módon kellene globális szerepére tekintenie, és új cselekvési tervre lenne szüksége**, amely megfelel a XXI. század kihívásainak. Ennek az EU saját értékein kell alapulnia, hogy azt terjeszteni lehessen az európai polgárok és az európai érdekelt felek körében és meg lehessen értetni velük, valamint meg lehessen vitatni a legfontosabb nemzetközi ellenfelekkel, és képviselni lehessen nemzetközi fórumokon.

4.3.3. Ez a látásmód, amely a haladásra és a megfelelő foglalkoztatás megteremtésére irányul a fenntartható fejlődés logikája

⁽¹⁰⁾ Lásd a Laurent Cohen Tanugi-féle csoport következtetéseit, amely előkészítő jelentést fogalmazott meg az EU francia elnökséges számára 2008 második félévében (hozzáférhető a következő oldalon: www.euromonde2015.eu)

alján, amely képes ösztönözni a befogadó társadalmakat, a nyitott gazdaságot és a békés viszonyokat, lehetővé kell, hogy tegye a globális és hosszú távú logikai megközelítést. Az EU-nak jobban figyelembe kell vennie **geostratégiai helyzetét, amely történelmi és földrajzi körülményeiből, valamint a nyersanyagellátás és energetikai ellátottság biztonságának szükségességéből** ⁽¹¹⁾ és az új, még szegény piacok fejlődéséből adódik.

4.3.4. Az említett felfogás kialakításához hozzájárul az a rövid, de hatásos dokumentum is, amelyet az Európai Bizottság a 2007. októberében, Hampton Courtban megrendezett csúcstalálkozó számára készített *Az európai érdek: Siker a globalizáció korában* címmel ⁽¹²⁾. Ugyanebben az évben az EGSZB is állást foglalt ebben a kérdésben ⁽¹³⁾.

4.3.5. Az új, 2010 utáni lisszaboni stratégiát ki kell egészíteni az **EU külkapcsolatokra vonatkozó új stratégiai koncepciójával, melynek célja Európa területének és szerepének építése és fejlesztése a globalizáció adta új helyzetben**.

4.3.6. Ennek érdekében erősíteni kell és ki kell terjeszteni a 2008. márciusi tanácsi következtetésekből már felismerhető cselekvési irányvonalat. Konkrét cselekvési terv kialakítására van szükség, amely négy, egymással összefüggő szinergiát foglal magában. A célok a következők:

- Biztosítani kell a **piacok kiegyensúlyozott nyitottságát**, az áruk és szolgáltatások nemzetközi kereskedelmének fejlődését, gondoskodva arról, hogy **biztonságos legyen a hozzáférés Európában azokhoz a forrásokhoz, amelyekre stratégiai szempontból szükség van**.
- A többoldalú megközelítés keretében **meg kell erősíteni a gazdasági párbeszédet minden fontosabb partnerrel**, és tovább kell **erősíteni az euró nemzetközi szerepét**.
- **Az EU-nak nemzetközi normatív hatalomként** kellene fellépni, amely ösztönzi a normák növekedését az ipar, a környezetvédelem, a társadalom területén, illetve a tisztességes munka, a közbeszerzések és a szellemi tulajdon tekintetében, hozzájárul új szabályok meghatározásához a pénzügyi piacok és a nemzetközi gazdaság irányítása területén, mind multilaterális, mind regionális szinten.
- **Új lendületet kell adni az EU külső fejlődéséhez kapcsolódó három legfontosabb politikájának** – vagyis a bővítés befejezésével kapcsolatos, a szomszédsági és mediterrán uniós, illetve az Afrikával és az AKCS-országokkal kialakított új partnerségre irányuló politikának. Ennek értelmében kötelezettséget kellene vállalni **kiemelt fejlődési terület kialakítására a kölcsönös gazdasági fejlődés érdekében** – amelyet már régebben Eur-Afrikának neveztek ⁽¹⁴⁾ – és amelyben az EU-nak vezető geostratégiai szerepre kell törekednie.

⁽¹¹⁾ HL C 27., 2009.2.3., 82. o. és HL C 277., 2009.11.17., 92. o., valamint: Az EGSZB véleménye: Energia és éghajlatváltozás mint a megújított lisszaboni stratégia szerves része. (Lásd: A Hivatalos Lap legutóbbi száma, 36. o.)

⁽¹²⁾ COM (2007) 581 végleges.

⁽¹³⁾ HL C 175., 2007.7.27., 57. o.

⁽¹⁴⁾ Legutóbb A. Riccardi, Nagy Károly-díj, Aachen, 2009. május 21.

4.3.7. A külső dimenzióknak tulajdonított jelentőség azt jelzi, hogy az **EU integrációs folyamatának új politikai szakaszába kíván lépni**, amelyek középpontjában a világ többi részével fenn tartott kapcsolatrendszerének fejlesztése áll, és amelyből új energiákat és forrásokat nyer majd a szociális piacgazdaság európai modelljének jobb kialakítására, garantálva ezáltal a lakosság számára a béke irányába történő jövőbeni haladást. Ez az **Európai Unió alapítási folyamatának alapjául szolgáló premiszák egyfajta megszilárdítása**, amelyekben – a Schuman-nyilatkozatban és a Római Szerződések bevezetőjében – az európai projekt két, külső és belső aspektusa szorosan kapcsolódott egymáshoz és hatással volt egymásra.

5. Néhány specifikus javaslat

5.1. Nagyobb koherencia és proaktivitás az általános politikákban

- Az EU-nak a többoldalú rendszer reformjára és a globalizáció alapjainak javítására irányuló tevékenysége a **külső és belső politikai területei közötti koherencia kettős folyamatát teszi szükségessé, valamint erősebb koordinációt az EU és a tagállamok között.**
- A **szociális szabályozás ösztönzése**, valamint a szociális partnerek és az általános szociális védelmi rendszerek közötti tárgyalások az Európai Unió fejlesztési politikájának és tárgyalási mandátumainak központi részét kell, hogy képezzék.
- Az Európai Unió minden külső tevékenységében prioritásként kell, hogy megjelenjenek az oktatási és képzési rendszerek fejlesztése, a munkavállalók alapjogai, a szociális védelem fejlesztése, a férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és a leg hátrányosabb helyzetű csoportok (fogyatékkal élők, etnikai kisebbségek stb.) integrációja.
- Az EU-nak be kell tartania vállalt kötelezettségeit. Ez érvényes különösen arra a célra, hogy GDP 0,7 %-át fejlesztési segélyekre fordítanak, valamint arra a rendszeresen hangoztatott saját hitvallásra, hogy a saját haladás eredményeit és eszközeit más országok és régiók rendelkezésére bocsátanak. Ennek során döntő szerepe van az Afrika–EU partnerség újraelésztésére tett külön erőfeszítésnek.
- Ennek keretében a fejlődő országoknak a 2009. decemberi, **Koppenhágai Megállapodás keretében biztosított források és befektetések érezhető növelése** egyedi esély lehet a fejlődésre és a kétoldalú haladásra. Az új lisszaboni stratégia így keretet biztosíthat az új, világszintű „zöld fejlődést” elősegítő kutatás, fejlesztés, befektetés és ismeretek számára.
- A **kereskedelmi tárgyalások magasabb szintű nyomon követésére és átláthatóságára** van szükség, valamint a civil társadalom kifejezettebb részvételére a nemzetközi kapcsolatok és tárgyalások e rendszerében.
- Az EU-nak **ösztönöznie kell a regionális integrációt** és továbbra is példaképként kell működnie a többi érintett számára. A makrorégiók egyre terjedő és javuló strukturák, Európa pedig fontos szerepet játszhat – illetve kell játszania – az intraregionális együttműködés fejlesztésében, amely a kereskedelem liberalizációja mellett a fejlődési együttműködésre, a politikai párbeszédre, a kulturális együttműködésre is ki kell, hogy terjedjen.
- Figyelembe véve az élelmiszerbiztonság jelentette kihívást, az egészséges, biztonságos, megfelelő és fenntartható táplálkozásra⁽¹⁵⁾ való alapvető emberi jogok korlátlan érvényesítésére való tekintettel célszerű a jelenleg érvényes tárgyalási mandátumok átdolgozása, melynek során elismerik a mezőgazdasági termékek sajátosságait és megfelelő intézkedéseket alkalmaznak az aszimmetrikus gyártási feltételek fenntartásához és a megfelelő piacok védelméhez, hogy előre vigyék a főbb kereskedelmi egyezmények befejezését más területeken, a gazdasági partnerségi megállapodásoknak megfelelően.
- Figyelembe véve a **„kereskedelmi potenciál” kritériumát**, amely minden területen összeköti a növekedés mértékét a megfelelő piacok kiterjedésével az AKCS-országokkal kötött regionális szerződésektől függetlenül, ajánlatos kétoldalú és regionális megállapodásokat kötni a következőkkel: Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetsége (ASEAN), Korea, India, Oroszország, a Mercosur és az Öböl menti Együttműködési Tanács (GCC).
- **Kiemelt prioritásként kell kezelni Kínát**, mind azért, mert az EU-nak fontos offenzív és defenzív érdekei fűződnek hozzá, amelyek jelentős tárgyalási teret szolgáltatnak, mind a kölcsönös tranzakciók folyamatos növekedése miatt, mind pedig az összetett geopolitikai összefüggések végett.
- **Nagyobb fontosságot kell tulajdonítani az Egyesült Államokkal, Japánnal és Kanadával fenntartott kétoldalú kapcsolatoknak** is, amelyek az első, harmadik, illetve nyolcadik helyen vannak a kereskedelmi hatalmak körében. Újra kell indítani a transzatlanti kapcsolatokat a súrlódási felületek csökkentése érdekében és a szinergiahatások maximalizálásához, az intézményi strukturák és a politikák területén lévő egyre nagyobb mértékű konvergenciák által⁽¹⁶⁾.
- A **GMU-zóna lehetséges bővítésére** való tekintettel az elkövetkezendő években az euró mint erős fizetőeszköz és világszintű viszonyítási alap egyre nagyobb szerepet játszhat, ami elkerülhetetlenül az egységes képviselői módozatainak megerősítését teszi szükségessé a nemzetközi gazdasági és pénzügyi szervezeteknél.

5.2. Több kormányzati eszköz az ágazati politikákhoz

- Az EU külső tevékenységének tágabb megközelítése keretében szükséges a **külső dimenziót is bevonni olyan politikákba, mint például a kutatás, a környezetvédelem, az oktatás vagy a foglalkoztatás.**

⁽¹⁵⁾ Lásd az ENSZ speciális előadójának, Olivier De Schutternek a jelentését a táplálkozásra való jogról, amelyet a 2009. március 9-i Emberi Jogi Tanácsban mutatott be *A dohai ciklus nem vezet újabb élelmiszerválsághoz* címmel.

⁽¹⁶⁾ HL C 228., 2009.9.22., 32. o.

- A jelenlegi összefüggésben világosabban meg kell tudni határozni, hogy **az Európai Bizottság tagjainak egy körülhatárolt csoportja** felelős egyértelműen az EU külső politikáért (kereskedelem, fejlődés, bevándorlás, a verseny-politika és a belső piac külpolitikai aspektusai, energetikai diplomácia stb.), amely szemmel láthatóan egységes és kollektív arculatot kölcsönöz az EU-nak külső kapcsolataiban és a legfontosabb nemzetközi fórumokon. A Lisszaboni Szerződés gyors hatálybalépése és a közös külpolitikáért és a biztonságért felelős főképviselő szavatolni tudja a pozitív jövőbeni fejlődést.
  - Addig is, amíg az EU-nak nem lesz egységes képviselője a legfontosabb nemzetközi intézményeken belül (Bretton Woods, G8/14 és G20), az **uniós tagállamoknak** koherensebb csoportokat kellene alkotniuk az egyes intézményeken belül, illetve a magas szintű csúcstalálkozókon, annak érdekében, hogy az **álláspontjaikat szisztematikusan összehangolják és amennyire lehetséges, egységesen lépjenek fel.**
  - Az EU-nak külső partnerei felé sürgősen **közös kereskedelmi vállalásokkal** kell előállnia, amelyek képesek Európa teljes stratégiai jelenlétének erősítésére főként az EU legfontosabb kereskedelmi partnereivel való kapcsolatokban.
  - Az EU-nak meg kell erősítenie a saját vállalkozásainak nemzetközivé tételéhez nyújtott támogatását, főként helyzetük megszilárdítására és a különböző piacok helyzetéhez és dinamikájához való alkalmazkodásra való képességét illetően.
  - Az EU-nak arra kell törekednie, hogy a WTO célkitűzései között szerepeljenek **a munkavállalók jogai, az ipari fejlődés, az emberhez méltó foglalkoztatás és a környezeti dimenzió.** Ezzel összhangban a nemzetközi pénzügyeseknek is elsőbbséget kell adniuk a tisztességes munka ösztönzésének és a fenntartható fejlődésnek.
  - Az európai multinacionális vállalatoknak kezdeményezőkné kell lenniük, és az **európai vállalatok társadalmi felelősségének koncepciója** alapján ösztönözniük kell a társadalmi párbeszédet a vállalatokon és ágazatokon belül azokban az országokban, amelyekben tevékenykednek. Értékelni kell a számos európai vállalat által az OECD vezérelve alapján már alkalmazott legjobb gyakorlatokat, amelyek az ILO szociális normáin alapulnak, valamint minden más kezdeményezést, amelyet nem állami és szociális gazdasági szereplők nagyobb csoportja hajt végre a képzés, az egészségügy, valamint a jobb élet- és munkakörülmények ösztönzésének területén.
  - Az EU-nak **proaktív és átfogó migrációs politikákat kell kidolgoznia, amelyek megkönnyítik** a bevándorlók származási országainak és fogadó országainak **közös fejlődését,** különös tekintettel az emberkereskedelem elleni harcra, az agyelszívásra és a bevándorlók által küldött pénzekre, amelyek jelenleg kiemelt pénzforgalmat jelentenek. ⁽¹⁷⁾
  - **A nemzeti vagyonalapok növekvő szerepe** a világgazdaságban, és ezáltal az alapokat létrehozó államok súlyának növekedése minden bizonnyal nagy lehetőséget jelent a legfontosabb fejlett gazdaságok számára, de a nemzetközi gazdaság fellendülése szempontjából is, ugyanakkor geopolitikai kockázatot is az EU szuverenitásának elvesztésére az EU számára stratégiai fontosságú ágazatokban és technológiák területén. **Az EU-nak ezzel kapcsolatban saját, összehangolt álláspontot kell meghatároznia** az érvényben lévő szerződésekben szereplő kötelezettségek és rendelkezések alapján, ezenkívül egy pontosabb és egységesebb álláspontot a nemzeti érdekek védelmének területén, amelyek egyre inkább „európai érdeké” válnak.
  - Az **Európai Technológiai Intézet speciális hatásköreit** jobban ki kell hangsúlyozni az egyes partnerségek keretein belül, főként az egyes együttműködési területek lehetséges kibővítése tekintetében a tudományos és innovációs társulások (a felsőoktatási intézmények, kutatóintézetek, vállalatok és egyéb érdekelt szereplők részvételével létrejött kiválósági hálózatok) esetében.
- 5.3. *A szociális partnerek és a civil szervezetek nagyobb mértékű bevonása*
- **Minden módon támogatni kell az európai civil társadalom közös stratégiáinak keresését és megfogalmazását** a globalizáció kihívásaival és lehetőségeivel való szembenézés érdekében, az EU legfontosabb gazdasági és szociális partnereivel folytatott párbeszéd keretében. **A nemzeti gszt-knek és hasonló szervezeteknek,** csakúgy, mint az európai szociális partnerek, a civil szervezetek és a szociális gazdaság legfontosabb hálózatainak és szervezeteinek **tulajdonított nagyobb jelentőség** elősegítheti a bevált gyakorlatok elsajátításának átfogóbb folyamatát és azok érvényre juttatását.
  - Az EU-nak ösztönöznie kell **a harmadik országok szociális partnereinek és civil szervezeteinek nagyobb mértékű bevonását és a velük folytatott kifejezettebb párbeszédet** az EU politikái átláthatóságának és koherenciájának erősítése céljából a kereskedelem, a fejlődés és általában véve a külkapcsolatok területén. Különösen a regionális és világszintű integrációt elősegítő szervezetekkel folytatott strukturális és fenntartható párbeszéd rendszereinek stabilizálására van szükség, amely emellett ösztönzi a civil társadalmat képviselő tanácsadó szervezeteknek az elismerését a kereskedelmi és társulási szerződések keretében.
  - A Kereskedelmi Főigazgatóság által éveken elzött létrehozott és sikeresen működő, civil társadalommal kapcsolatot tartó csoport bevált gyakorlat, amelyet ösztönözni kellene.

(17) HL C 120., 2008.5.16., 82. o. és HL C 44., 2008.2.16., 91. o.

- **Az EGSZB fokozatosan hozta létre strukturált kapcsolati rendszereit** ⁽¹⁸⁾, amely fontos alapot jelent az intézményközi párbeszéd keretén belül a civil társadalom aktív bevonásának folyamatos fejlődésére a világ szinte minden részén. **Az utókövetés területén** az EGSZB aktív szerepet játszhat, amelyet bizonyos területeken meg is valósított, mint például a Cotonoui megállapodásban szereplő intézményi feladatok az AKCS-országokkal kapcsolatban, a különböző, EU-hoz csatlakozni kívánó országokkal létrehozott konzultatív vegyes bizottságok, valamint az Euromed és a Mercosur keretében folyó munka. A minden évben, az EGSZB által szervezett számos találkozó folyamánként létrejövő dokumentumok, vélemények és zárónyilatkozatok **fontos elemzési forrást jelentenek, és javaslatokat tartalmaznak a részvételi demokráciával kapcsolatban az Európai Unió külkapcsolatainak teljes spektruma tekintetében.**
- Az EGSZB ezenkívül specifikus **szemináriumokat és más, rendszeres találkozókat is szervezhetne a gazdasági és szociális érdekvédelmi csoportokkal való konzultáció érdekében az érdekelt régiókban és országokban**, igény szerint kerekasztalok vagy más, már létező találkozók keretében, a világ egyes részein és régióiban elfogadott különböző stratégiák összehasonlítása, valamint a bevált gyakorlatok összehasonlítása és cseréje céljából, amelyek hozzájárulnak az Európai Unió külső tevékenységeinek jobb meghatározásához, és a 2010 utáni lisszaboni stratégia jövőbeni fejlesztéséhez, valamint az egyes partnerek stratégiáinak fejlesztéséhez.

Kelt Brüsszelben, 2009. november 4-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság elnöke
Mario SEPI

⁽¹⁸⁾ Lásd az EGSZB „Külkapcsolatok” szekciójának munkaprogramját a következő honlapon: http://eesc.europa.eu/sections/rex/index_fr.asp.